

»Fornylelsen af vort velfærdssamfund skal bygge på klare rettigheder og pligter, på forventninger og krav til den enkelte.«

I åbningsstalen blev der dernæst lagt vægt på at få mere kvalitet i velfærdssamfundet, det vil sige rimelige tidsfrister, færre regler og kortere ventetider:

»Stivnede organisationsformer må fornys. Ny teknologi og ændrede internationale vilkår ændrer hastigt grundlaget for den offentlige virksomhed. Et tæt samspil mellem den offentlige og private sektor er nødvendig i et moderne velfærdssamfund. Derfor skal der et holdnings-skifte til.«

Forleden offentliggjorde regeringen en rapport om erfaringer med udlicitering i kommunerne. Rapporten siger, at udliciteringen går langsomt. Rapporten siger, at de kommuner, der er gået ind i disse opgaver, har opnået store besparelser på deres budgetter. Rapporten siger, at kvaliteten af arbejdet, efter at det er udliciteret, enten har holdt niveauet eller er blevet forbedret.

Hvad siger regeringen til en sådan rapport? Siger regeringen, at der skal en holdningsændring til? Siger den, at stivnede organisationsformer skal fornys? Siger den, at der skal være et tæt samspil mellem den offentlige og den private sektor? Nej. Regeringen har garanteret, at alle hjemmehjælpere altid skal være offentligt ansatte.

I Sverige er udlicitering af ældrepleje blevet en succes. Det er konklusionen af to rapporter fra henholdsvis Socialforskningsinstituttet og fra Stockholms Universitet. I Stockholm har udlicitering af ældreplejen givet en samlet besparelse på 10 pct. Kvaliteten er vel at mærke uændret og i visse tilfælde forbedret. Selv socialdemokraterne i Stockholm har taget rapporten til sig, nu da de atter er kommet til magten, og sætter fuld damp under udliciteringen. I Danmark er regeringen gået i stå.

Nu vil jeg sætte fingeren på det, som Venstre opfatter som hovedproblemet med vort velfærdssamfund. Hovedproblemet er, at flere og flere føler sig overflødige i vort samfund. 1.120.000 i den erhvervsaktive alder er placeret på en passiv ydelse i udkanten af samfundet. Trods de gode økonomiske vilkår og det buldrende opsving er antallet på passive ordninger netto øget med næsten 100.000 igennem de sidste 4-5 år. Mere eller mindre frivilligt er de placeret dér. Det er ikke et successtykke at have mange på kontanthjælp, dagpenge og førtidspension.

Danmark har fået en ny landsforening, Landsorganisationen for Bistandsklienter. Her hedder landsformanden Peter Johansen; han er bistandsklient og mener, at selve systemet har et stort ansvar for, at folk ikke kommer videre. Han siger til bladet Danske Kommuner, 16. januar 1997, side 18:

»Det meste af det, vi får tilbudt, giver hverken mening eller kompetence til at komme videre i faste job. Jeg har været på 15 til 20 AMU-kurser inden for bygge- og anlæg, f.eks. svejsning, metal, drejebænk, uden at det har ført til fast arbejde. Da jeg engang præsenterede det for en værkfører på en virksomhed, kunne han i hvert fald ikke bruge det til noget.«

Lad mig slå en kendsgerning fast: Mange år på bistandshjælp fører ofte til førtidspension. Vi har fået et meget uoverskueligt formidlings- og ydelsessystem for de borgere, der er ramt af arbejdsløshed.

De bliver katebald mellem offentlige kontorer, bistandskontor, arbejdsformidling og a-kasse. De ledige går fra sagsbehandler til sagsbehandler og fra projekt til projekt. De troede, de fik en karriereplan, men de fik en handleplan. De får gøglerkurser, faldskærmsudspring for kontanthjælpsmodtagere og kamelridning hos AOF, og de dagpengeforsikrede får et AMU-kursus, som er rasende dyrt i administration.

De lediges hovedproblem er, at de har mistet deres arbejde, men der bliver åbnet en social sag, hvor de bliver interviewet om deres barn- og hele deres liv. Sådan er systemet, og de svage hænger fast i det.

Dette indtryk af systemets ubrugelighed er i øvrigt dokumenteret i Finansministeriets rapport fra december 1996, hvor det konstateres, at bundskraberne i brugernes vurdering af offentlige serviceområder er bistandskontoret, produktionshøjskolerne og arbejdsformidlingen.

Vil regeringen gøre noget ved det? Oplægget til ny bistandslov er meget svagt, og det er svært at se, at der her ligger et forslag til en forenkling af hele systemet. Antallet af mange svære regler i bistandsloven bliver næsten fordoblet i det udspil, som kommer fra socialministeren. Det er meget svært at se i oplægget, hvordan man undgår at blive en tung social sag. Vi skal i hvert fald arbejde meget med det, før det bliver rigtig godt.

Det er måske symbolsk for regeringens udspil, at det ikke bliver kaldt en reform, men en revision.

Venstre vil reformere det danske velfærdssamfund ud fra følgende ti punkter: